Επιστολή σχετικά με τον παλαιοημερολογίτικο ζηλωτισμό (Αρχ. Επιφάνιος Θεοδωρόπουλος)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 14 Απριλίου, 2010

Αθήνα, 22 Ιουλίου 1971

Προσφιλέστατε π. Νικόδημε
χαίρε εν Χριστώ Ιησού τω Κυρίω ημών.

Πέρασε πάνω από ένας μήνας από τότε που έλαβα την επιστολή σου. Άργησα να απαντήσω, λόγω φόρτου απασχολήσεων. Παρακαλώ να με συγχωρέσεις. Απαντώ κάπως περιληπτικά, με την επιφύλαξη να επανέλθω, αν η Οσιότητά σου θελήσει νέες διευκρινήσεις.

Αρχικά, φίλτατε π. Νικόδημε, οφείλω να σου πω μια πικρή αλήθεια, που θα σου φανεί πολύ παράδοξη και θα σε εκπλήξει. Μέχρι σήμερα απέφευγα - κατ' οικονομία - να διατυπώσω αυτή τη θέση ή την διατύπωνα με έμμεσο τρόπο, αλλά από τη στιγμή που τα πράγματα έφτασαν στο μη περαιτέρω και εκλεκτά πρόσωπα- που έχουν όμως συνείδηση γεμάτη φόβο - προσχωρούν στους Παλαιοημερολογίτες, πέφτοντας θύματα μιας αδίστακτης προπαγάνδας κατά της Εκκλησίας, είναι καιρός να λεχθεί η αλήθεια δίχως περιστροφές κι επιφυλάξεις.

Λοιπόν, π. Νικόδημε, όσοι φοβούνται τον Οικουμενισμό και προσχωρούν στους Παλαιοημερολογίτες δεν κερδίζουν τίποτα άλλο, παρά μόνο αποφεύγοντας μια αίρεση, προσχωρούν σε μία άλλη. Βέβαια, δεν έχουν συνείδηση ότι προσχωρούν σε αίρεση, αλλά αυτό δεν αλλάζει καθόλου τα πράγματα. Μη νομίζεις ότι είμαι άδικος ή υπερβολικός. Θα σου αποδείξω αμέσως πόσο απολύτως αληθής είναι ο ισχυρισμός μου.

Τι είναι αίρεση, αγαπητέ π. Νικόδημε; Η νοθεία της Πίστεως! Τι είναι όμως νοθεία της Πίστης; Η αθέτηση των δογμάτων; Βεβαίως και αυτό είναι νοθεία της Πίστης, αλλά δεν είναι μόνο αυτό. Νοθεία της Πίστης είναι **και η προσπάθεια να θεωρούνται Δόγματα Πίστεως πράγματα που δεν είναι** Δόγματα Πίστεως. Αν δηλαδή, θελήσει κάποιος να θεωρήσει Δόγμα Πίστεως, προϋπόθεση σωτηρίας, κάτι το δευτερεύον, έστω και καλό, τότε καθίσταται αυτομάτως αι-ρε-τι-κός!

Θέλεις ένα παράδειγμα; Ας δούμε τους περίφημους Ευσταθιανούς! Τι έκαναν αυτοί; Αθέτησαν Δόγματα Πίστεως; Ποιο; Μήπως το περί Αγίας Τριάδος; Μήπως το περί των δύο φύσεων του Κυρίου; Μήπως το περί Αγγέλων; Μήπως το περί Διαβόλου, κλπ, κλπ; όχι! Κανένα Δόγμα δεν αθέτησαν. Αλλά τότε τι έκαναν; Θεώρησαν Δόγματα Πίστεως, προϋποθέσεις σωτηρίας, πράγματα δευτερεύοντα. Την αγαμία και την αποχή από το κρέας. Η Εκκλησία έλεγε: καλά και άγια και θεάρεστα και άξια μίμησης είναι αυτά τα πράγματα, αλλά δεν είναι όροι σωτηρίας, δεν είναι Δόγματα πίστεως.

Όχι! Διαλαλούσαν οι Ευσταθιανοί! Αυτός που δεν απέχει από το γάμο και το κρέας δε μπορεί να σωθεί!

Τι συνέβη τότε; Η Εκκλησία με την εν Γάγγρα Σύνοδο τους αποκήρυξε σαν αιρετικούς και εκφώνησε εναντίον τους σειρά αναθεμάτων. Καλή και άγια π. Νικόδημε είναι η εορτολογική ομοιομορφία (η οποία όμως ουδέποτε υπήρξε συνολικά στην Εκκλησία), αλλά δεν είναι Δόγμα πίστεως, δεν είναι όρος σωτηρίας.

Όχι! Κραυγάζουν οι Παλαιοημερολογίτες! Η διάσπαση της εορτολογικής ομοιομορφίας (πότε όμως η Εκκλησία γνώρισε απόλυτη εορτολογική ομοιομορφία;) στέρησε από την Εκκλησία την Χάρη, κατέστησε (άκου και φρίξε!) άκυρα τα Μυστήριά της και επομένως οι Νεοημερολογίτες είναι εκτός Χάριτος, δηλαδή εκτός σωτηρίας!!

Αυτός ο φρικαλέος ισχυρισμός, αδελφέ Νικόδημε, αποτελεί **φοβερή αίρεση και βλασφημία κατά του Αγίου Πνεύματος**. Προβίβασαν οι ταλαίπωροι σε Δόγματα πίστεως, σε όρους σωτηρίας, στοιχεία...ημερολογιακά και εορτολογικά!... κανείς βεβαίως δεν θεωρεί καλό πράγμα την ύπαρξη δύο ημερολογίων στο χώρο της ανά την Οικουμένη Ορθοδόξου καθολικής Εκκλησίας. Κακώς, κάκιστα έγινε η αλλαγή του Ημερολογίου. Αλλά από το σημείο αυτό μέχρι το σημείο να δούμε τα ημερολόγια ως...Δόγματα πίστεως και να εξαρτήσουμε από αυτά το κύρος των Μυστηρίων και την επίτευξη της σωτηρίας, η απόσταση είναι αβυσσαλέα.

Ας κρατούσαν οι Παλαιοημερολογίτες το παλιό ημερολόγιο, αλλά ας διατηρούσαν την κοινωνία προς την Εκκλησία. Τότε δεν θα υπήρχε κανένας κίνδυνος. Αυτοί όμως έφτασαν στο σημείο να αποκοπούν από την Εκκλησία, για να μη...χάσουν την Χάρη και τη σωτηρία!... δεν αγνοώ ότι υπάρχουν Παλαιοημερολογίτες, που δεν δέχονται **αυτές τις βλασφημίες,** αλλά ποιο το όφελος, εφόσον υπάρχουν άλλοι - και μάλιστα η ηγεσία τους - που υποστηρίζουν αυτές **τις αιρετικές θέσεις;**

Άκου έναν διάλογο που είχα πριν από καιρό με κάποιον εκλεκτό νέο, ο οποίος προσχώρησε στους Παλαιοημερολογίτες:

- Γιατί έφυγες από την Ελλαδική Εκκλησία;
- Για να μην κοινωνώ με τους αιρετικούς οικουμενιστές.
- Όλοι οι Επίσκοποι της Ελλάδας είναι οικουμενιστές;
- Όχι, όχι! Αλλά κοινωνούν με τον οικουμενιστή Πατριάρχη. Δεν θέλω λοιπόν να έχω κοινωνία με πρόσωπα που κοινωνούν με τους αιρετικούς οικουμενιστές.
- Πιστεύεις ότι το ημερολόγιο είναι Δόγμα πίστεως και ότι οι Νεοημερολογίτες βρίσκονται εκτός Χάριτος και χρειάζεται, σαν αυτούς που επιστρέφουν από τις αιρέσεις, να τους ξαναχρίσουμε με μύρο;
-Θεός φυλάξοι! Εγώ καθόλου δεν πιστεύω τις ανοησίες των Παλαιοημερολογιτών. Εγώ προσχώρησα σ' αυτούς μόνο και μόνο για να αποφύγω την - έμμεση έστω - κοινωνία με τους αιρετικούς οικουμενιστές.
-Καθόλου όμως δεν απέφυγες την κοινωνία με άλλη αίρεση. **Ο ισχυρισμός των Παλαιοημερολογιτών ότι η αλλαγή του ημερολογίου στέρησε την Εκκλησία από την Χάρη, δεν είναι απλή ανοησία, όπως την χαρακτήρισες πιο πριν. Είναι βαρύτατη βλασφημία και αίρεση.**
- Αλλά εγώ δεν πιστεύω αυτά τα πράγματα.
- **Κοινωνείς όμως με εκείνους, οι οποίοι τα πιστεύουν.**
- Τι να κάνω; Αναγκάζομαι να τους ανέχομαι κατ' οικονομίαν.
- **Και τότε γιατί δεν ανεχόσουν, κατ' οικονομίαν έστω, τους Επισκόπους της Ελλάδας, οι οποίοι κοινωνούσαν με τον Πατριάρχη;**
- Εκείνος:.....

- Εγώ: βλέπεις λοιπόν σε ποια αντινομία οδηγήθηκες; Αναγνωρίζεις ότι οι περισσότεροι Επίσκοποι της Ελλάδας είναι Ορθόδοξοι. Αρνείσαι όμως την κοινωνία μαζί τους, επειδή αυτοί κοινωνούν με τον Πατριάρχη. Έτσι δεν δέχεσαι ούτε έμμεση καν κοινωνία με οικουμενιστές. Δέχεσαι όμως άμεση, αμεσότατη κοινωνία με πρόσωπα που κηρύττουν άλλου είδους αίρεση. **Ότι η σωτηρία εξαρτάται από το ημερολόγιο!!** Ποιο το κέρδος σου;; αλλά και πάλι μη νομίζεις ότι απέφυγες την έμμεση κοινωνία με τους οικουμενιστές.
- Εκείνος: πώς συμβαίνει αυτό;
-Εγώ: άκουσε, ταλαιπωρημένο θύμα επιτήδειων προπαγανδιστών: οι Παλαιοημερολογίτες κραυγάζουν μέχρι να σπάσουν τα πνευμόνια τους ότι και μόνη η συμπροσευχή μας με τον Πατριάρχη και τους άλλους ομόφρονες μ' αυτόν μας καθιστά όμοιους με αυτούς, έστω κι αν δεν πιστεύουμε όσα κηρύσσουν αυτοί. Να ήταν τουλάχιστον συνεπείς μ' αυτή τους τη θέση! Αλλά πού συνέπεια!... πήγαινε, φίλε μου, σε μερικά Ησυχαστήρια των Παλαιοημερολογιτών, ιδιαίτερα στη Λυκόβρυση Αττικής και θα δεις ολόκληρα αυτοκίνητα να αποβιβάζουν Νεοημερολογίτες, για να εκκλησιαστούν εκεί εν ώρα Λειτουργίας! (έχω ακούσει ότι οι Νεοημερολογίτες που εκκλησιάζονται εκεί την Κυριακή είναι πολύ περισσότεροι από τους Παλαιοημερολογίτες!). το Περιοδικό μάλιστα του εν λόγω Ησυχαστηρίου κάνει κατά καιρούς εκκλήσεις προς τους «προσκυνητές» που θέλουν να εκκλησιαστούν σε αυτό να προσέρχονται σεμνά ντυμένοι, τόσο οι άντρες, όσο και οι γυναίκες και τα παιδιά. Δεν λέει να μην προσέρχονται καθόλου οι Νεοημερολογίτες. Όχι! Το μόνο το οποίο τονίζει και στο οποίο αρκείται, είναι η αποφυγή της απρεπούς ενδυμασίας. Αν υπάρχει αυτή, τίποτα άλλο δεν εξετάζεται. Αν υπάρχει αυτή, οι Νεοημερολογίτες είναι λίαν ευπρόσδεκτοι για συνεκκλησιασμό και συμπροσευχή. Και γνωρίζω αρκετές περιπτώσεις Παλαιοημερολογιτών Ιερέων που δέχονται άνευ όρων Νεοημερολογίτες στα Μυστήρια της εξομολόγησης, ακόμη και της Θ. Κοινωνίας. Έχουμε δηλαδή προσφορά Μυστηρίων σε πρόσωπα, τα οποία σε άλλες στιγμές χαρακτηρίζονται από τους ίδιους τους ηγέτες των Παλαιοημερολογιτών ότι βρίσκονται μακριά από την αλήθεια και τη σωτηρία, επειδή βρίσκονται στην Εκκλησία της Ελλάδας, η οποία κοινωνεί με τον Πατριάρχη. **Δηλαδή, κυκεώνας και τραγέλαφος!** Λοιπόν, αφού οι ομόφρονές σου συμπροσεύχονται και κοινωνούν με μας που συμπροσευχόμαστε και κοινωνούμε με τον Πατριάρχη, εσύ έχεις πάλι έμμεση κοινωνία με τον Πατριάρχη! Τι κέρδισες λοιπόν; Και την έμμεση κοινωνία με τους οικουμενιστές δεν απέφυγες, και σε άμεση κοινωνία με πρόσωπα που κηρύσσουν άλλου είδους αίρεση οδηγήθηκες!...
Αυτά ειπώθηκαν τότε με εκείνον τον νέο. Τα αντιγράφω αυτά για να βγάλεις, αγαπητέ π. Νικόδημε, ορισμένα συμπεράσματα.

Και ορίστε κάποιες σύντομες απαντήσεις στα ερωτήματά σου:

1. Υπήρξε μεγάλη «γκάφα» του Φιλάρετου η αναγνώριση των Παλαιοημερολογιτών στην Ελλάδα. Μάλλον έπεσε θύμα κακών εισηγήσεων. Έφτασε στα αυτιά μου κάποια πληροφορία ότι εκ των υστέρων, αφού γνώρισε τους Παλαιοημερολογίτες της Ελλάδας, έχει μεταμελήσει για ό,τι έκανε. Ο καιρός όμως θα δείξει. Πιστεύω ότι θα σημειωθούν εξελίξεις... Για μένα πάντως που πιστεύω ότι η Εκκλησία της Ελλάδας είναι κάθε άλλο παρά αιρετική, η απόφαση της Συνόδου του Φιλάρετου όχι μόνο δεν έχει κανένα κύρος, αλλά και, καθώς αποτελεί επέμβαση στα εσωτερικά άλλης ομόδοξης Εκκλησίας αντίθετη με τους Κανόνες, δημιουργεί ευθύνες σχετικά με τους Κανόνες για την εν λόγω Σύνοδο.

2. Αν ο Φιλάρετος πίστευε ότι η Εκκλησία της Ελλάδας έχει πέσει σε αίρεση, τότε θα μπορούσε να παρέμβει σ' αυτή. Όφειλε όμως, όχι να αναγνωρίσει τους Παλαιοημερολογίτες, οι οποίοι δεν είναι μεν οικουμενιστές, αλλά και αυτοί κηρύσσουν άλλου είδους αίρεση, όπως είπα πιο πάνω (ότι η σωτηρία εξαρτάται από τα...ημερολόγια και τα εορτολόγια), αλλά να χειροτονήσει απ' την αρχή Ιερείς (ή και Επισκόπους) για το πλήρωμα της Ελλαδικής Εκκλησίας. Οι εν λόγω Ιερείς θα μπορούσαν να ακολουθούν το παλιό ημερολόγιο, δε θα κήρυσσαν όμως το παραπάνω αιρετικό φρόνημα και θα δέχονταν σε κοινωνία και πιστούς που θα ακολουθούσαν το νέο ημερολόγιο, όπως ακριβώς κάνει και ο Φιλάρετος.

3. Η παρούσα κατάσταση (συμπροσευχές, νεωτερισμοί κ.τ.τ.) δεν δικαιολογεί το «υπερόριον». Μόνο η πτώση κάποιας Εκκλησίας σε αίρεση δίνει το δικαίωμα σε υπερόριους Επισκόπους να παρέμβουν.

4. Αν μια Ορθόδοξη Σύνοδος καταδικάσει κάποιον, δεν μπορεί Σύνοδος άλλης τοπικής Εκκλησίας να τον αθωώσει. Κι αν συμβεί αυτό, η δεύτερη απόφαση είναι άκυρη. Δηλαδή: αν Κληρικός της Εκκλησίας της Ελλάδας καταδικαστεί από αυτήν και προσφύγει σε άλλη Εκκλησία, π.χ. στην Εκκλησία της Σερβίας, και ζητήσει να κριθεί από αυτήν, η Εκκλησία της Σερβίας θα απορρίψει αυτήν την αξίωσή του, δηλώνοντας ότι αυτή είναι τελείως αναρμόδια, ενώ την αρμοδιότητα έχει μόνο η

Εκκλησία της Ελλάδας. Αν τυχόν όμως, δεχτεί το αίτημα η Εκκλησία της Σερβίας και κρίνει αυτή τον εν λόγω Κληρικό, η απόφασή της, καθώς θα έχει εκδοθεί σε αντίθεση με τους Κανόνες , είναι εντελώς άκυρη, και δημιουργεί ευθύνες σχετικά με τους Κανόνες. Αν τα παραπτώματα αυτού του Κληρικού δεν είναι κωλυτικά της Ιεροσύνης και αργότερα μετανοήσει για αυτά, τότε η μόνη που μπορεί να τον αποκαταστήσει είναι πάλι η Εκκλησία της Ελλάδας. Ουδέποτε επιτρέπεται επέμβαση μιας Ορθόδοξης Εκκλησίας στα εσωτερικά μιας άλλης. Αλλιώς, εννοείται, έχει το πράγμα, αν μια Τοπική Ορθόδοξη Εκκλησία ζητήσει από άλλη ή από άλλες τη βοήθειά τους για τη λύση ενός εσωτερικού της ζητήματος. Τότε δεν πρόκειται για αυθαίρετη επέμβαση, αλλά για αδελφική συμπαράσταση. Μόνο Οικουμενική Σύνοδος, σαν υπέρτατη Αρχή, μπορεί να παρέμβει στα εσωτερικά Τοπικής Ορθόδοξης Εκκλησίας και να τα ρυθμίσει κατά την κρίση της. Μπορεί π.χ. Κληρικός μιας Τοπικής Εκκλησίας (και μάλιστα Προκαθήμενος αυτής), θεωρώντας ότι καταδικάστηκε από την Εκκλησία του εντελώς άδικα και σε αντίθεση με τους Κανόνες, να καταφύγει με έκκληση σε άλλες Τοπικές Εκκλησίες και διεκτραγωδώντας την άδικη περιπέτειά του, να ζητήσει απόδοση δικαιοσύνης. Αν οι άλλες Εκκλησίες βρουν βάσιμα τα παράπονά του, μπορούν να φτάσουν μέχρι τη σύγκληση Μεγάλης Συνόδου, της οποίας η απόφαση θα είναι υποχρεωτική για όλους. Μονομερής παρέμβαση μιας Τοπικής Εκκλησίας στα εσωτερικά άλλης είναι απαράδεκτη. Όλα αυτά, εννοείται, προκειμένου για Τοπικές Ορθόδοξες Εκκλησίες και όχι αιρετικές.

5. Η λέξη «άκυρο», όταν πρόκειται για Μυστήρια, άλλοτε χαρακτηρίζει τα τελείως ανυπόστατα (δηλαδή ανύπαρκτα) Μυστήρια και άλλοτε τα υποστατά μεν, αλλά που τελέστηκαν αντικανονικά. Εξαρτάται από την έννοια, την οποία κάθε φορά δίνουμε στη λέξη «άκυρο».

6. «Ζηλωτής» που επιστρέφει μπορεί επιεικώς να γίνει δεκτός και με απλή Εξομολόγηση ενώπιον του Πνευματικού. Αν είναι Κληρικός, θα ζητήσει από τον Επίσκοπο την αποκατάστασή του μέσα από την κανονική διαδικασία. Η αλλαγή Παρατάξεων κάθε τόσο δείχνει προφανώς αστάθεια. Δυστυχώς αυτό είναι συνηθισμένο στους Παλαιοημερολογίτες.

7. αναμφίβολα δεν μπορεί κάποιος να είναι «και με τους μεν και με τους δε». Άλλο ζήτημα, αν, κατ' οικονομία, ανέχεται τους δε, ελπίζοντας να τους φέρει τελικά στον ίσιο δρόμο.

8. Αν κάποιος είναι τόσο απλοϊκός, ώστε να μην αντιλαμβάνεται κάποια πράγματα και δεν επιμένει στις εσφαλμένες θέσεις του από οίηση, πείσμα κ.τ.τ., αλλά από απλοϊκότητα, είναι δυνατό να έχει πλούσια τη Χάρη του Κυρίου. Τα κρίματα του Θεού είναι ανεξερεύνητα. Υπήρξαν και περιπτώσεις κατά τις οποίες σοφοί άνθρωποι

της Εκκλησίας περιέπεσαν σε πλάνες. Ο Θεός όμως που βλέπει στην καρδιά και όχι στο πρόσωπο, δεν τους έκρινε ανάξιους για την εύνοιά Του. Ο Μέγας Γρηγόριος, ο Επίσκοπος Νύσσης, δεν ήταν απαλλαγμένος από δογματικές πλάνες. Και όμως είναι άγιος και Πατέρας της Εκκλησίας. Επίσης και ο θείος Διονύσιος Αλεξανδρείας, θεολογώντας περί Υιού, δεν εκφράστηκε με δογματική ακριβολογία, γι' αυτό και έδωσε άθελά του πολλά επιχειρήματα στους Αρειανούς, οι οποίοι και τον επικαλούνταν. Γι' αυτό και αναγκάστηκε ο Μ. Αθανάσιος να γράψει ολόκληρη πραγματεία για τον άγιο Διονύσιο, για να δικαιολογήσει τις άστοχες δογματικά εκφράσεις του.

9. Καλές σχέσεις με «ζηλωτές» μπορούμε να έχουμε. Μυστήρια όμως από αυτούς δεν επιτρέπεται να λαμβάνουμε. Αν έχουν αυτοί, όπως γράφεις, κοινωνία με την Εκκλησία μας, τότε αλλάζει η κατάσταση. Υπάρχουν όμως «ζηλωτές» που κοινωνούν με την Εκκλησία μας;

10. Δυστυχώς δεν είναι εύκολη η επαναφορά του παλιού ημερολογίου στην Εκκλησία της Ελλάδας. Ίσως δεν είναι καν δυνατή. Αλλά και αν ήταν, μη φανταστείς ποτέ ότι οι Παλαιοημερολογίτες θα υποτάσσονταν όλοι στην Εκκλησία. Οι περισσότεροι Παλαιοημερολογίτες Κληρικοί επιθυμούν ασυδοσία και ποτέ δε θα δέχονταν να τεθούν κάτω από ζυγό και έλεγχο. Θα έβρισκαν χίλια επτά «επιχειρήματα» για να δικαιολογήσουν την εμμονή τους στην ανταρσία (θα έλεγαν π.χ. ότι είναι Μασόνοι οι Επίσκοποι και τα τοιαύτα). Γνωρίζω καλά πολλούς Παλαιοημερολογίτες Κληρικούς...Κάποιος ηγέτης των Παλαιοημερολογιτών μου έλεγε προ ετών: «Δεν τολμώ να βάλω ούτε δέκα μέρες αργία σε κληρικό μου. Θα πάνε στους άλλους, μου λένε» (δηλαδή στην άλλη Παράταξη). Από αυτό καταλαβαίνεις ποια διάθεση πειθαρχίας στους Κανόνες υπάρχει στους Κληρικούς των Παλιοημερολογιτών, εκτός από κάποιες εξαιρέσεις...

11. Οι θέσεις της «Επιστολιμαίας Διατριβής» ισχύουν εφόσον η Εκκλησία μας είναι Ορθόδοξη και όχι αιρετική. Το να «υγιαίνει» έχει πολλή ευρύτητα. Απόλυτη υγεία (για τους Κανόνες, τη διοίκηση, την ηθική κλπ) δε μπορούμε να ζητάμε από την Εκκλησία, αφού αυτή συγκροτείται από ατελείς και αμαρτωλούς ανθρώπους. Ευχή θα ήταν να υγιαίνει σε όλα. Αλλά είναι αυτό δυνατόν; Αρκεί λοιπόν να είναι Εκκλησία Ορθόδοξη και όχι αιρετική. Κι εγώ απέχω πολύ από το να χαρακτηρίσω την Εκκλησία της Ελλάδας...αιρετική!!! Αν άλλοι αναλαμβάνουν εύκολα τέτοιες τρομακτικές ευθύνες (να χαρακτηρίζουν δηλαδή αιρετική μια Ορθόδοξη Τοπική Εκκλησία), ας προχωρήσουν...

12-13. Οι Ορθόδοξοι αναμφίβολα δεν πρέπει να συμπροσεύχονται ή με άλλον τρόπο να έχουν θρησκευτική κοινωνία με τους αιρετικούς (Παπικούς, Διαμαρτυρόμενους κλπ). (Το ίδιο ισχύει και για τους σχισματικούς). Αν όμως κάποιος συμπροσεύχεται (ή κοινωνεί κάπως αλλιώς) με αιρετικούς, είναι μεν παραβάτης των ιερών κανόνων

και άξιος εκκλησιαστικών ποινών, δεν είναι όμως και αυτομάτως αιρετικός. Ενδέχεται να πιστεύει με τον ορθόδοξο τρόπο, να αποδοκιμάζει κάθε άλλη διδασκαλία, αλλά να μη θεωρεί κακό τις θρησκευτικές επαφές με ετερόδοξους. Αυτός είναι, επαναλαμβάνω, δεινός παραβάτης των ιερών Κανόνων, αλλά δεν είναι αιρετικός.

Αν όμως δεν αρκείται σε αυτό, αλλά και κηρύσσει αιρετικά φρονήματα, τότε έχει αλλιώς το πράγμα. Τότε είναι αιρετικός. Αιρετικός είναι, εφόσον κηρύσσει αιρετικά φρονήματα, έστω κι αν δεν έχει καμία κοινωνία με άλλους αιρετικούς.

Αλλά οι αιρετικοί είναι δύο ειδών: εκείνοι τους οποίους η Εκκλησία δίκασε και καταδίκασε και τους απέκοψε από το Σώμα της, και εκείνοι οι οποίοι ούτε καταδικάστηκαν ακόμα από την Εκκλησία. Ούτε αυτοβούλως έφυγαν από αυτήν, αλλά βρίσκονται ακόμα εντός της Εκκλησίας. Μια τέτοια περίπτωση είναι η περίπτωση του Πατριάρχη. Ο Πατριάρχης Αθηναγόρας έχει κηρύξει αιρετικά φρονήματα. Ούτε καταδικάστηκε όμως ως τώρα από την Εκκλησία, ούτε αυτός αποκήρυξε την Εκκλησία και έφυγε απ' αυτήν. Παραμένει και ενεργεί εντός της Εκκλησίας. Συνεπώς είναι ακόμα αγωγός Χάριτος. Τελεί Μυστήρια. Εμείς τι μπορούμε να κάνουμε;

α) Να προσευχόμαστε για την ανάνηψη και τη μετάνοιά του.

β) Να διαμαρτυρόμαστε εναντίον του και να αγωνιζόμαστε. Και αν η συνείδηση κάποιου δεν ανέχεται να μνημονεύει το όνομά του, έχει το δικαίωμα, προχωρώντας ακόμα παραπέρα, να παύσει το μνημόσυνό του, σύμφωνα με τον ΙΕ' Κανόνα της Πρωτοδεύτερης Συνόδου. Αυτό όμως είναι το έσχατο βήμα, στο οποίο μπορεί να προχωρήσει, αν θέλει να μη βρεθεί σε σχίσματα και ανταρσίες. Παύοντας δηλαδή το μνημόσυνο, δε θα μνημονεύει άλλον Επίσκοπο (εκτός αν πιστεύει ότι όλη η Εκκλησία μας έπεσε σε αίρεση!), αλλά θα περιμένει, όπως έγραψα πιο πριν, στην «Επιστολιμαία Διατριβή» μου, με ήρεμη συνείδηση την απόφαση Συνόδου.

Άλλο πρόβλημα: αυτοί που παύουν το μνημόσυνο, πώς θα φέρονται προς αυτούς που κοινωνούν με τον Πατριάρχη; Αυτοί που κοινωνούν με τον Πατριάρχη είναι δύο κατηγοριών: α) Οι ομόφρονές του (όπως ο Αμερικής Ιάκωβος, ο Χαλκηδόνος Μελίτων κλπ) και β) αυτοί που δεν συμφωνούν μαζί του (όπως όλοι σχεδόν οι Αρχιερείς της Εκκλησίας της Ελλάδας). Απέναντι στους πρώτους θα φέρονται όπως και απέναντι στον Πατριάρχη. Απέναντι όμως στους δεύτερους, έστω κι αν αυτοί κοινωνούν με τον Πατριάρχη ή τους άλλους, **δε μπορούν να φέρονται το ίδιο. Δεν μπορούν δηλαδή να φτάσουν μέχρι την παύση του μνημοσύνου τους.** Δεν επιτρέπεται, κατά τους ιερούς Κανόνες, αποφυγή της κοινωνίας με αυτούς. Οι ιεροί Κανόνες παρέχουν δικαίωμα παύσεως μνημοσύνου του Επισκόπου ή Πατριάρχη που κηρύσσει αιρετικές διδασκαλίες. Δεν παρέχουν όμως δικαίωμα παύσεως μνημοσύνου και εκείνων, οι οποίοι, αν και είναι Ορθόδοξοι, τον ανέχονται.

Μεγάλη προσοχή σε αυτό το σημείο! Οφείλουμε να διακρίνουμε μεταξύ των δύο καταστάσεων: άλλο αυτός που κηρύσσει αιρετικά φρονήματα, και άλλο αυτός που φρονεί και διδάσκει με ορθόδοξο τρόπο, αλλά, κατ' οικονομία, ανέχεται τον πρώτο και κοινωνεί με αυτόν.

Επίσης: άλλο αυτός που κηρύσσει μεν αιρετικά φρονήματα, αλλά χωρίς να φύγει από την Εκκλησία, ούτε να αποκοπεί από αυτήν, και άλλο αυτός που αυτόβουλα έφυγε από την Εκκλησία (και ίδρυσε δικιά του «Εκκλησία» ή προσχώρησε σε άλλη παρόμοια, αιρετική ή σχισματική), ή αποκόπηκε από την Εκκλησία κατόπιν δίκης και καταδίκης. Με τον δεύτερο κάθε Ορθόδοξος οφείλει να μην έχει καμία κοινωνία. Η κοινωνία όμως με τον πρώτο (μέχρι την καταδίκη του) αφήνεται από τους ιερούς Κανόνες στην ελεύθερη κρίση κάθε Ορθόδοξου πιστού.

Έχουμε δηλαδή δικαίωμα, που μας το παρέχουν οι ιεροί Κανόνες, να παύσουμε το μνημόσυνό του, δεν είμαστε όμως υποχρεωμένοι να το κάνουμε. Κατά συνέπεια, αν κάποιος, χρησιμοποιώντας το δικαίωμα αυτό, παύσει το μνημόσυνο, καλά κάνει και δεν πρέπει να ελέγχεται από τους άλλους. Αν κάποιος άλλος, σταθμίζοντας διάφορους παράγοντες, κρίνει ότι δεν πρέπει να χρησιμοποιήσει το δικαίωμα που του

δίνουν οι Κανόνες, αλλά να περιμένει τη «Συνοδική διάγνωση», δεν είναι αξιόμεμπτος, ούτε - πολύ περισσότερο - άξιος ακοινωνησίας! Στο σημείο αυτό μπορεί κανείς να εφαρμόσει, κάπως παραλλαγμένους, τους λόγους του Παύλου: «Ο μνημονεύων τον μη μνημονεύοντα μη εξουθενείτω και ο μη μνημονεύων τον μνημονεύοντα μη κρινέτω» (βλ. Ρωμ. ιδ' 3).

Τότε, θα πεις, ποιο το κέρδος μας, αν αποφύγουμε το μνημόσυνο του Πατριάρχη, αφού θα έχουμε κοινωνία με τον Επίσκοπο Δρυϊνουπόλεως π.χ., ο οποίος μνημονεύει τον Πατριάρχη; Δε μολυνόμαστε έτσι, κοινωνώντας έμμεσα με αυτόν που κηρύσσει αιρετικά φρονήματα;

Αλλά η διακοπή του μνημοσύνου, «πριν από Συνοδική διάγνωση» και καταδίκη, δεν έχει την έννοια της αποφυγής μολυσμού από την κηρυσσόμενη αίρεση! Όχι, αδελφέ μου! Αν είχε αυτή την έννοια, τότε οι Κανόνες δεν θα παρείχαν απλά το δικαίωμα παύσης του μνημοσύνου για αίρεση «πριν από Συνοδική διάγνωση», αλλά θα θέσπιζαν ρητή και σαφή υποχρέωση με απειλή βαρύτατων ποινών σε αντίθετη περίπτωση.

Η διακοπή μνημοσύνου για αίρεση «πριν από Συνοδική διάγνωση» έχει άλλη έννοια. Αποτελεί έντονη, αλλά κι έσχατη διαμαρτυρία της Ορθόδοξης συνείδησης, παρέχει μια διέξοδο σε αυτούς που σκανδαλίζονται, και ταυτόχρονα αποσκοπεί και στη δημιουργία αναταραχής, ώστε η Εκκλησία να βιαστεί να ξεκαθαρίσει την κατάσταση.

Δεν υπάρχει κίνδυνος να...μολυνθούμε, ούτε μνημονεύντας τον Πατριάρχη (εφόσον ακόμα δεν καταδικάστηκε), ούτε, πολύ περισσότερο, αν δεχόμαστε σε κοινωνία αυτούς που τον μνημονεύουν. Όσα αντόθετα λέγονται, είναι ανόητοι «ζηλωτισμοί». Ο άγιος Κύριλλος Ιεροσολύμων δε μολύνθηκε, αν και έλαβε Επισκοπική χειροτονία από τον Μητροπολίτη Καισαρείας Ακάκιο, ο οποίος ήταν μεν δηλωμένος αρειανός (και μάλιστα αρχηγός μιας μερίδας αρειανών), αλλά ακόμη βρισκόταν και ενεργούσε εντός της Εκκλησίας. Ο άγιος Ανατόλιος χειροτονήθηκε κι αυτός Επίσκοπος (και μάλιστα Πατριάρχης Κων/πόλεως) από τον Πατριάρχη Αλεξανδρείας Διόσκορο, ο οποίος ήταν μεν μονοφυσίτης και μεγάλος προστάτης του αιρεσιάρχη Ευτυχή, αλλά δεν είχε ακόμη καταδικαστεί από την Δ' Οικουμενική Σύνοδο. Αν λοιπόν δεν μολύνει ούτε αυτή η χειροτονία από Επισκόπους που κηρύσσουν μεν αιρετικά φρονήματα, αλλά ακόμα δεν καταδικάστηκαν από Σύνοδο και παραμένουν εντός της Εκκλησίας,

πολύ περισσότερο δε μολύνει το μνημόσυνό τους και ακόμα περισσότερο δε μολύνει η κοινωνία με πρόσωπα που ανέχονται κατ' οικονομία αυτούς και διατηρούν το μνημόσυνό τους.

Οι Παλαιοημερολογίτες, «μη νοούντες μήτε α λέγουσι μήτε περί τίνων διαβεβαιούνται», ισχυρίζονται τα εντελώς αντίθετα (βλέπε και το βιβλίο του Θεοδωρήτου Μαύρου). Αλλά τότε και αυτοί οι ταλαίπωροι είναι μολυσμένοι. Γιατί; Διότι, όπως προείπα, και αυτοί, παρά τις θεωρητικές διακηρύξεις τους, ή μάλλον, σε κραυγαλέα και τραγική αντίθεση με αυτές, δέχονται στην πράξη σε κοινωνία (συμπροσευχή και παροχή Μυστηρίων) πρόσωπα που ανήκουν στην Εκκλησία της Ελλάδας, η οποία έχει κοινωνία με τον Πατριάρχη! Οπότε;;;

Αν ήθελαν να είναι συνεπείς, έπρεπε να μη δέχονται ούτε ένα (αριθμός 1) μέλος της Ελλαδικής Εκκλησίας να εκκλησιαστεί (ή, πολύ περισσότερο, να εξομολογηθεί ή να κοινωνήσει) μαζί τους, αν προηγουμένως δεν δήλωνε ότι αποχωρεί από την Εκκλησία της Ελλάδας και προσχωρεί εν μετανοία σε αυτούς. Αυτοί όμως, χωρίς φόβο και δισταγμό, συνεκκλησιάζονται, συμπροσεύχονται και συμμετέχουν στα Μυστήρια με πλήθος Νεοημερολογίτες στους Ναούς των Παλαιοημερολογιτών και μάλιστα σε μερικά Ησυχαστήρια.

Είναι αυτά πράγματα ηθικής συνέπειας; Είναι πράγματα που επιτρέπονται ηθικά; Είναι πράγματα αποδεκτά από τους Κανόνες; Είναι, τέλος πάντων, πράγματα τίμια; Θα πουν ίσως ότι το κάνουν κατ' οικονομία. Αλλά τότε γιατί να δημιουργούμε σχίσματα και διαιρέσεις και κατατμήσεις και πληγές στο Σώμα της Εκκλησίας; Αν πρόκειται μεταβαίνοντας κάποιος στους Παλαιοημερολογίτες, να συμπροσεύχεται και πάλι με αυτούς που κοινωνούν με τον Πατριάρχη, γιατί να μη μείνει στην Εκκλησία της Ελλάδας και να ανέχεται κατ' οικονομία τον Πατριάρχη και τους ομόφρονές του; Έτσι μάλιστα θα ανέχεται κατ' οικονομία μία αίρεση: τον Οικουμενισμό. Ενώ, μεταβαίνοντας στους Παλαιοημερολογίτες, θα ανέχεται δύο: τον οικουμενισμό (εφόσον οι Παλαιοημερολογίτες συμπροσεύχονται με Νεοημερολογίτες, που κοινωνούν με τον οικουμενιστή Πατριάρχη) και τον Ελληνικό Παλαιοημερολογιτισμό, που κηρύσσει την αίρεση ότι τα ημερολόγια και τα εορτολόγια είναι όροι σωτηρίας!...

Λέω «Ελληνικό Παλαιοημερολογιτισμό», **διότι δεν προτίθεμαι να καταδικάσω το παλιό ημερολόγιο, το οποίο ακολουθούν τόσες Ορθόδοξες Εκκλησίες, αλλά τις αιρετικές υπερβολές στις οποίες απερίσκεπτα κατάντησαν οι Έλληνες Παλαιοημερολογίτες**. Και γι' αυτό, εκτός από άλλους λόγους, φοβάμαι και τρέμω για τις ανταρσίες και τα σχίσματα. Ο κλήρος των περισσοτέρων είναι:

Τελικά καταντούν στην υποστήριξη θέσεων πραγματικά αιρετικών! Αυτά, πολυφίλητε π. Νικόδημε, τα είχα γράψει σε σένα και στην ιερή και θεοφιλή Συνοδεία σου. Και έγραψα «εκ πολλής θλίψεως και συνοχής καρδίας» (Β' Κορ. β' 4). Η όλη κατάσταση της Ορθόδοξης Εκκλησίας είναι σήμερα πολύ θλιβερή. Ίσως τελικά δεν θα αποτραπούν μεγάλες περιπέτειες.

Πρόσχωμεν! Εν ταπεινώσει, εν προσευχή, εν νηστεία, εν κατανύξει, ας ζητήσουμε από τον Κύριο να μας φωτίσει για το πώς πρέπει να πορευτούμε σε αυτά που έρχονται. Διπλός ο κίνδυνος της Εκκλησίας: από τη μία ο σατανοκίνητος Οικουμενισμός και από την άλλη ο Φανατισμός που φθείρει τις ψυχές και οδηγεί τελικά σε φρικαλέες βλασφημίες και αιρέσεις και κρύβει την αλήθεια. Και τα δύο να τα φοβηθούμε και να τα αποφύγουμε. Δεν θα παρεκκλίνουμε ούτε δεξιά ούτε αριστερά. Θα πορευτούμε τη μέση και βασιλική οδό. Αυτή είναι η οδός της αμόλυντης Ορθοδοξίας, η οποία γνωρίζει και να προστατεύει την ακρίβεια και δεν αγνοεί την επίδειξη οικονομίας.

Χαίρε, αδελφέ. Και πάλι θα πω, χαίρε! Χαίρε, εν μέσω πάσης θλίψεως και πάσης οδύνης. Ιησούς γάρ «παρεδόθη δια τας αμαρτίας ημών και ηγέρθη δια την δικαίωσιν ημών» (Ρωμ. δ' 25).

Δεήθητε δε πάντες εκτενώς και υπέρ της εμής αθλιότητος, ότι εν ποικίλω αγώνί ειμί. Εν παντί θλίβομαι. «Έξωθεν μάχαι, έσωθεν φόβοι» (Β' Κορ. ζ 5. Ιδέ ερμηνείαν Π. Τρεμπέλα).

Πρόθυμος πάντα για κάθε εξυπηρέτηση και επικαλούμενος τις ευχές όλων σας, διατελώ μετά βαθείας εν Χριστώ Ιησού τω Κυρίω ημών αγάπης και τιμής.

(Εκ του Βιβλίου: "ΤΑ ΔΥΟ ΑΚΡΑ - ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΖΗΛΩΤΙΣΜΟΣ", Επιφανίου

Ι. Θεοδωροπούλου, Έκδοσις Ιερού Ησυχαστηρίου Κεχαριτωμένης Θεοτόκου Τροιζήνος, Απόδοση στα Νέα Ελληνικά Τέζας Γεώργιος, Φιλόλογος)

(Πηγή ηλ. κειμένου: "Ιερά Μονή Παντοκράτορος Μελισσοχωρίου")